

**Mezőberényi Petőfi Sándor
Evangélikus Gimnázium,
Kollégium és Általános Iskola**
5650 Mezőberény Petőfi Sándor út 13-15.
OM: 028375
Tel: (70)400-2446
web: <https://psgsuli.hu>

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

5-8. OSZTÁLY

HELYI TANTERV

MAGYAR NYELV

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjék íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjék ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szöveggörnyezeti elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a

szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagnak a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.¹

Nyelvtan 5. évfolyam

Témák	Órakeret
A kommunikáció alapjai	4
Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	8+3
Állandósult szókapcsolatok	5
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek,	20
Hangalak és jelentés	6
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	9
Könyv és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2
SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET- Az intézmény saját döntése alapján felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként	14
ÖSSZESEN	68
36 hét tervezése esetén	+ 4

Témakör	I. A kommunikáció alapjai	Órakeret 4 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése A kommunikáció jellemzőinek tudatosítása, hatékony alkalmazásának fejlesztése A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmazása A hallás utáni és a szóbeli szövegértési készség fejlesztése Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben Az önálló véleményalkotás, az önreflexió fejlesztése A kommunikáció tényezői A kommunikációs célok és funkciók A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai	

	A kommunikációs kapcsolat illemszabályai	
	TÖRZSANYAG	Ajánlott tananyag
A jelek világa A kommunikáció fogalma, tényezői, nem jelvi jelei A kommunikációs kapcsolat, a beszélgetés		Országunk jelképeinek eredete Történelmi jelképeink értelmezése Kommunikációs illemszabályok tudatosítása, (üdvözlési szabályok (chat, SMS
FOGALMAK	természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz, hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend, megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés	

Témakör	II. Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	Órakeret 8 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	Alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)	
	TÖRZSANYAG	Ajánlott tananyag
Hang és betű, az ABC Betűrend, elválasztás Helyesírásunk alapelvei: kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve		Megelevenedett ABC (rajzok) Beszédtechnika, nyelvtörök, A magyar nyelv értelemtükrözőtető és értelem-megkülönböztető szerepe Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálok használata

FOGALMAK	hang, betű, abc, helyesírási alapelv,(kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondataalkotás, határozóragok megfelelő használata
-----------------	--

Témakör	III. Állandósult szókapcsolatok	Órakeret 5 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	Szókincsfejlesztés, nyelvhelyességi szabályok alkalmazása, állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, a leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése	
TÖRZSANYAG	Ajánlott tananyag	
Szólások Szóláshasonlatok Közmondások Szállóigék Köznyelvi metaforák	A magyar szólások, szóláshasonlatok eredete(O. Nagy Gábor: Mi fán terem? Kiss Gábor (Szerk):A magyar szókincstár Állandósult szókapcsolatok szerepe a szövegépítésben Digitális kommunikáció állandósult szókapcsolatai és azok stilisztikai, jelentésbeli kifejezőereje	
FOGALMAK	állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák	

Témakör	IV.Nyelvi szintek: beszédhang, fonéma,szóelemek, szavak, szóösszetételek	Órakeret 20 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	Szöveghű értő olvasás, különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása, reflektálás a szöveg tartalmára, olvasási stratégiák, szóbeli és írásbeli szövegalkotásikészségek fejlesztése. kreatív írás gyakorlása, Szövegtípusok I.: (feleltterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat)jellemzőinek felismerése, alkalmazása	

	TÖRZSANYAG	Ajánlott tananyag
FOGALMAK	elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat	

Témakör	V. Hangalak és jelentés	Órakeret 6 óra+4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<p>Hangalak és jelentés kapcsolatának illetve a jelentésmezőnek a felismerése,</p> <p>Az egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, ellentétes jelentésű, rokon értelmű szavak, hasonló alakú szavak, hangutánzó, hangfestő szavak jelentése felismerése</p> <p>Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében</p>	
TÖRZSANYAG		Ajánlott tananyag
	<p>Egyjelentésű szavak,</p> <p>Többjelentésű szavak,</p> <p>Azonos alakú szavak,</p> <p>Rokon értelmű szavak,</p> <p>Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak</p> <p>Hangutánzó, hangfestő szavak</p>	<p>A hangalak és a jelentés szerepe az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásban</p> <p>Nyelvi humor</p> <p>Hangutánzó szavak a tanult idegen nyelven</p>
FOGALMAK	egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező	

Témakör	VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret 7 óra+3
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<p>Szöveghű értő olvasás,</p> <p>különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása,</p> <p>reflektálás a szöveg tartalmára,</p> <p>olvasási stratégiák, szóbeli és írásbeli szövegalkotásikészségek fejlesztése. kreatív írás gyakorlása,</p>	

	Szövegtípusok I.: (felelterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat)jellemzőinek felismerése, alkalmazása
TÖRZSANYAG	Ajánlott tananyag
Felelet, szóbeli felelet, vázlat A leírás Az elbeszélés A párbeszéd A levél(hagyományos és elektronikus) A plakát, meghívó A jellemzés	Az írásbeli megnyilatkozás műfajai, műfaji jellegzetességei A szövegalkotás fázisai A szövegalkotás mint tanulási módszer Kreatív írás
FOGALMAK	elbeszélés, leírás, felelterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat

Témakör	VI. Könyv-könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret 2 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	könyvtárak típusaival és jellemzőivel való megismerkedés, információ-keresés, gyűjtés alapvető technikák gyakorlás, képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel, részvétel múzeumpedagógia. könyvtárismereti foglalkozáson, az azt előkészítő osztálytermi órán, néhány sajtótermék szerkezetének tartalmának áttekintése Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról	
TÖRZSANYAG	Ajánlott tananyag	
A hagyományos és a digitális könyv- és könyvtárhasználat A sajtótermékek jellemző jegyei	Könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése,	

		megtétele
FOGALMAK	könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés	

Nyelvtan 6. évfolyam

Témák	Órakeret
I. Ismétlés	4
II. Szövegértés, szövegalkotás	4
III. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók.	46
SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET- Az intézmény saját döntése alapján felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként	14
ÖSSZESEN	68

Témakör	I. Szövegértés, szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret
		4 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – Szövegtípusok II. hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete 	
TÖRZSANYAG		Ajánlott tananyag
Hagyományos és elektronikus levél, plakát, meghívó,		Az írásbeli megnyilatkozás

jellemzés	<p>műfajai, műfaji jellegzetességei.</p> <p>A szövegalkotás fázisai</p> <p>A szövegalkotás mint tanulási módszer,</p> <p>Kreatív írás</p>
FOGALMAK	levél, elektronikus levél, plakát, meghívó, jellemzés

Témakör	II. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegekben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	Órakeret 46 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség fejlesztése – A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése – A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban – A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók – Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata – Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése – Reflektálás a szöveg tartalmára – A szöveghű és értő szövegolvasás gyakorlása 	

	<ul style="list-style-type: none"> – A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – A helyesírási készség fejlesztése – A mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőkészség kialakítása
TÖRZSANYAG	Ajánlott tananyag
<p>Szóelemek, szófajok,</p> <p>az ige fogalma, igeidők, igemódok, az ige ragozása, a leggyakoribb igeképzők, az igék helyesírása,</p> <p>a határozószó,</p> <p>a főnév, személynevek, földrajzi nevek, állatnevek, égitestek, márkanevek intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk,</p> <p>a melléknév és helyesírása</p> <p>a számnév és helyesírása</p> <p>a névmások (személyes, birtokos, kölcsönös, visszaható, mutató, kérdő, vonatkozó, határozatlan, általános)</p> <p>Az igenevek(főnévi, melléknévi, határozói)</p> <p>Viszonyszók, mondatzók</p>	<p>Tulajdonnevek köznevesülése, köznevek tulajdonnévvé válása, történelmi ragadványnevek, melléknevek főnevesülése, melléknevek metaforikus jelentése, emberi tulajdonságok megjelenése az állandósult szókapcsolatokban, számnevek megjelenése az állandósult szókapcsolatokban, mondókákban</p> <p>Karinthy Frigyes: Tegeződés</p> <p>Szófajváltás</p> <p>Az állandósult szókapcsolatok és a szófajok</p> <p>Az igenevek kapcsolata a többi szófajjal.</p> <p>A névmások szerepe a mondat-és szövegépítésben</p> <p>Hagyományos és digitális helyesírási szótárak, portálok használata</p> <p>A szófajok használatának nyelvhelyességi kérdései.</p>
FOGALMAK	szó, szóelem, szófajok, ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzók, mondatzók

Nyelvtan 7. évfolyam

Témák	Órakeret
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5
Mondat a szövegben, az egyszerű mondat részei	12

Szövegértés, szövegalkotás a gyakorlatban	3
Könyvtárhasználat	2
Készüljünk a felvételire!	5
SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET- Az intézmény saját döntése alapján felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként	7
ÖSSZESEN	34

Témakör	I. A kommunikáció: a digitális írásbeliség fejlesztése	Órakeret 5 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<p>A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése</p> <p>A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben</p> <p>A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása</p> <p>A szövegértési készség fejlesztése</p> <p>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése</p> <p>Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása</p> <p>Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben</p> <p>A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása</p> <p>Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése</p> <p>Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával</p> <p>A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése</p> <p>A kommunikációs zavar felismerése, javítása</p> <p>Vita- és érvelési kultúra elsajátítása</p> <p>A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése</p>	
	TÖRZSANYAG	Ajánlott tananyag

	Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatúrái
Kommunikáció szóban és írásban	Hagyományos és digitális iskolaújság szerkesztése
Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő	: műfajok, szerkesztők, szerkesztési elvek
Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás	
Vita és érvelés	
Kommunikációs zavar	
A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai	Reklám médiumai, műfajai, hatásai
Reklám, hirdetés, apróhirdetés	
	Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar
FOGALMAK	tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

Témakör	II. Mondat a szövegben, az egyszerű mondat részei, az alá-és mellérendelő szó szerkezetek	Órakeret t 12
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<p>A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkciójának megismerése</p> <p>A nyelvi elemzőkészség fejlesztése</p> <p>A nyelv változásainak megfigyelése</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése</p> <p>A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben</p> <p>Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése</p> <p>Az egyszerű mondat központosítása</p> <p>Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai</p> <p>A mellérendelő és az alárendelő szó szerkezet fajtáinak megismerése, elemzése</p> <p>A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók)</p>	

	<p>[időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]</p> <p>A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata</p> <p>A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása</p> <p>A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete</p> <p>Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása</p> <p>Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata</p>
<p>TÖRZSANYAG</p>	<p>Ajánlott tananyag</p>
<p>A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása</p> <p>Az állítmány, az alany, a tárgy</p> <p>Határozók(hely-, idő-, állapot-, mód-, eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél- állandó határozó)</p> <p>Jelzők(minőség-mennyiség-, birtokos-, értelmező jelző)</p> <p>A mellé és alárendelő szószerkezet</p> <p>Az egyszerű mondat szerkezete és helyesírása</p> <p>Szóképzés</p> <p>Alá-és mellérendelő szóösszetételek</p>	<p>A mondatrészek és stilisztikai szerepük:</p> <p>nominális és verbális stílus</p> <p>Vonzatok és mondat szerkezetek</p> <p>A vonzatok vizsgálata a tanult idegen nyelvben, összevetése a magyar nyelv sajátosságaival</p> <p>A szószerkezetek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra</p> <p>A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra</p>

FOGALMAK	egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szó szerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgy, határozó, jelző, mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető) szóösszetétel, szóképzés, szórend
-----------------	--

Témakör	III. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret 3 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<p>Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása</p> <p>A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése</p>	
TÖRZSANYAG	Ajánlott tananyag	
<p>A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei</p> <p>Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői</p> <p>Az érv és a cáfolat</p>	<p>Érvtípusok</p> <p>Egyenes érvelés, inverz érvelés</p>	
FOGALMAK	elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat	

Témakör	IV: Könyvtárhasználat	Órakeret 2 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek – Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata 	
FOGALMAK	szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg	

Témakör	IV: Készüljünk a felvételire	Órakeret 5 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban – A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben – A szókincs fejlesztése – Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése – A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése – Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása – Reflektálás a szöveg tartalmára – A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása – A hagyományos és a digitális írás fejlesztése – Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása – A helyesírási készség fejlesztése – A mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása – Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és 	

	a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése
FOGALMAK	Az eddig tanult fogalmak ismétlése

Nyelvtan 8. évfolyam

Témák	Órakeret
Összetett mondat a szövegben	8
Nyelvtörténet, nyelvrokonság-játékosan	4
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változási, szóalkotási módok-játékos feladatokkal	10
Készüljünk a felvétélire!	5
SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET- Az intézmény saját döntése alapján felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként	7
ÖSSZESEN	34

Témakör	III. Összetett mondat a szövegben	Órakeret
		8
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<p>A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint</p> <p>Az összetett mondatok típusainak megismerése</p> <p>Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése</p> <p>A központosítás megtanulása az összetett mondatban</p> <p>Az idézés szabályainak elsajátítása</p>	
TÖRZSANYAG		Ajánlott tananyag
A mellérendelő összetett mondat		A többszörösen

<p>Az alárendelő összetett mondat</p> <p>A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat</p> <p>Az összetett mondat helyesírása</p> <p>Az idézés</p>	<p>összetett mondat</p> <p>Körmondatok az irodalmi művekben</p> <p>Az idézés fajtái</p>
FOGALMAK	összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés

Témakör	II: Nyelvtörténet, nyelvrokonság játékosan	Órakeret 4 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<p>A nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben</p> <p>A szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből</p> <ul style="list-style-type: none"> – A nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése – A magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése 	
TÖRZSANYAG		Kiegészítő anyag
<p>A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint</p> <p>Nyelvünk eredete, rokonsága</p> <p>Nyelvtörténet, nyelvemlékek</p> <p>Nyelvújítás</p>		<p>Rovásírás írásjegyei, fellelhető rovásírásos nyelvemlékeink</p> <p>A jövevényszavak jelentésváltozásai</p> <p>A nyelvújítás mulatságos túlkapásai</p>
FOGALMAK	rovásírás, nyelvemlékek, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó	

Témakör	III: A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változási, szóalkotási módok-játékos feladatokkal	Órakeret 10 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<p>Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása</p> <p>A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)</p> <p>A nyelvek megjelenési formáinak ismerete</p> <p>A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése</p> <p>A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése</p> <p>A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása</p> <p>Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése</p>	
TÖRZSANYAG	Ajánlott anyag	
<p>A köznyelv és csoportnyelvek</p> <p>Nyelvjárások</p> <p>Ritkább szóalkotási módok</p> <p>Mozaikszó, ikerszó, szórövidülés</p>	<p>A nagy magyar nyelvjárások hangtani, szókészletbeli jellemzőinek összevetése digitális anyagok segítségével</p> <p>Torz mozaiszavak stílushatásai</p>	
FOGALMAK	irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv	

Témakör	IV: Készüljünk a felvételire	Órakeret 5 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban – A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben – A szókincs fejlesztése – Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése 	

	<ul style="list-style-type: none"> – A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése – Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása – Reflektálás a szöveg tartalmára – A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása – A hagyományos és a digitális írás fejlesztése – Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása – A helyesírási készség fejlesztése – A mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása – Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése
FOGALMAK	Az eddig tanult fogalmak ismétlése

IRODALOM

Az 5–6. osztály irodalomoktatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékosságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberekké teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

A 7–8. évfolyamon a tanulók – életkori sajátosságaik, illetve korábbi tanulmányaik alapján képessé válnak arra, hogy megismerjék az európai és a magyar kultúra nagy korszakait, ezeknek a stílus- és művelődéstörténeti koroknak kiemelkedő alkotásait, és egyre hangsúlyosabbá válik a poétikai-retorikai ismeretek bővítése is. A 13–15 éves gyerekek már képesek arra, hogy ne csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak, és megértsék saját kultúrájuk történelmi

adottságait, irodalmi törekvéseit. ²

Irodalom 5. évfolyam

Témák	Órakeret
Család, otthon, nemzet-kisepikai alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	18
Petőfi Sándor: János vitéz	14
Szülőföld, táj-lírai és kisepikai alkotások	8
Prózai nagyepika-ifjúsági regény 1- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	10
Választható magyar ifjúsági vagy meseregény	4
SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET- Az intézmény saját döntése alapján felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként	14
ÖSSZESEN	68

Témakör	I. Család, otthon, nemzet-kisepikai alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	Órakeret
		18
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<p>A családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismerése irodalmi szövegek által</p> <p>Különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása</p> <p>A korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontok alkalmazása hasonló témájú szövegekben</p> <p>Személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzethez kapcsolása</p>	
	TÖRZSANYAG	Ajánlott művek
	Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék	Nemes Nagy Ágnes: Bors néni könyve - részletek

Petőfi Sándor: Egy estém otthon Füstbe ment terv Magyar vagyok	Móra: Csalóka Péter Petőfi Sándor: Arany Lacinak
Arany János: Családi kör	Ágh István: Virágosat álmodtam
Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér	Kányádi Sándor: Befagyott a Nyárád
Fehérlófia	
Az égig érő fa (magyar népmese)	Tündérszép Ilona és Árgyélus
Arany János: Rege a csodaszarvasról	
Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz	Attila földje (népmese)
Bibliai történetek A világ teremtése Noé, Jézus születése, A betlehemi királyok	Az Édenkert története József Attila: Betlehemi királyok Jókai Mór: Melyiket a kilenc közül? Dávid és Góliát, további bibliai történetek
FOGALMAK	népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, motívum, monda, rege, mítosz, valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én

Témakör	II. Petőfi Sándor: János vitéz	Órakeret 14 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A mű szövegének közös órai feldolgozása – A mű cselekményének megismerése, fő 	

	<p>fordulópontjainak értelmezése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása – A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok – Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor
FOGALMAK	verses epika, elbeszélő költemény; ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés; párhuzam, ellentét

Témakör	III. Szülőföld, táj-lírai és kisépikai alkotások	Órakeret 8
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása – A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben – A nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján – A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése – Az irodalmi szövegek 	

	<p>keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival – Irodalmi atlasz vagy térkép használata – A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal – Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése
TÖRZSANYAG	Ajánlott művek
Petőfi Sándor: Szülőföldemen	Petőfi Sándor: Távolból Ady Endre: Földobott kő
Petőfi Sándor: Az alföld	
Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)	
Nagy László: Balatonparton	
Weöres Sándor: Tájépkép	
FOGALMAK	

Témakör	IV. Prózai nagyepika-ifjúsági regény 1- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	Órakeret 10 óra
---------	--	--------------------

<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése – Egyes szereplők jellemzése – Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása – A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban
<p>FOGALMAK</p>	<p>Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő</p>

Témakör	V. Választható magyar ifjúsági vagy meseregény	Órakeret 4
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése, és egyes szövegrészek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése – Egyes szereplők jellemzése – Főbb helyszínek, térbeli viszonyok 	

	<p>azonosítása</p> <ul style="list-style-type: none"> – A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban
<p>Móra Ferenc: Csilicsali Csalavári Csalavér</p> <p>Szabó Magda: Tündér Lala</p> <p>Fekete István: A koppányi aga testamentuma</p> <p>Fekete István: Bogánacs</p> <p>(Egy kiválasztása kötelező)</p>	

Irodalom 6. évfolyam

Témák	Órakeret
IV. Hősök az irodalomban	10
V. Arany János: Toldi	16
VI. Szeretet, hazaszeretet, szerelem	11
VII. Gárdonyi Géza: Egri csillagok	12
VIII. Választható világirodalmi ifjúsági regény	5
SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET- Az intézmény saját döntése alapján felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként	14
ÖSSZESEN	68

Témakör	III. Hősök az irodalomban	Órakeret 10 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg – A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása – A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése – A különböző korszakokban született szövegek nyelvi 	

	<p>eltéréseinek összevetése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése – Irodalmi atlasz vagy térkép használata – Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése
TÖRZSANYAG	
	Ajánlott művek
<p>Hagyomány és irodalom:</p> <p><i>Arany János: Mátyás anyja, a walesi bárdok</i></p> <p><i>Hős mondák: Beckó vára vagy Csörsz árka</i></p> <p><i>Szent László legendája vagy Lehel kürtje</i></p> <p><i>A párok közül az egyik kötelező, a másik választható</i></p> <p><i>A párok közül az egyik kötelező, a másik a választható művek közé kerül.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Kittenberger Kálmán: Oroszlánvadászataimból (részlet) vagy Széchenyi Zsigmond: Csui (részlet)</i> <p><i>(Választható)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Torna vára (Felvidék) vagy Tordai hasadék (Erdély) vagy A Lendvai vár (Muravidék) vagy délvidéki Mátyás-mondák</i> <p><i>(A felsoroltak közül az egyik kötelező. Lehetőség van arra, hogy a tanárok a saját régiójuk mondáit válasszák.)</i></p>	<p>Szimonidész: A thermphüléi hősök sírfelirata</p>
<p>Irodalom és mozgókép:</p> <p>fazekas Mihály: Lúdas Matyi</p>	
FOGALMAK	<p>próbatétel, ismétlődő motívum, időmértékes verselés, vándortéma; daktilus, spondeus, hexameter; epigramma, ballada, vígballada, népballada, műballada, balladai homály, kihagyás</p>

Témakör	IV. Arany János: Toldi	Órakeret 16 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A mű szövegének közös órai feldolgozása – Az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókincsbővítés és olvasási stratégiák fejlesztése – Az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismerése, értelmezése a mű vonatkozásában – Az alkotás néhány stíluselemének megfigyelése (pl. verselés, szóképek, alakzatok) – A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérvizsoly stb.) megtárgyalása – Az elbeszélői szerepek (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) felismerése, értelmezése a jelentésteremtésben 	
FOGALMAK	verses epika, elbeszélő költemény; s, előhang, epizód, késleltetés; allegória; fokozás, túlzás, megszólitás	
Témakör	V. Szeretet, hazaszeretet, szerelem	Órakeret 11 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg – A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása – A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése – A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése – Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések 	

	<p>megbeszélése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi atlasz vagy térkép használata – Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése 										
<p>TÖRZSANYAG</p>	<p>Ajánlott művek</p>										
<p>Bibliai történetek</p> <p>Mária és József története</p> <p>Jézus tanítása a gyermekekről (karácsonyi ünnepkör)</p> <table border="1" data-bbox="240 808 451 1744"> <tr> <td data-bbox="240 808 451 947"> <p>Kölcsey Ferenc: Himnusz</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="240 947 451 1086"> <p>Vörösmarty Mihály: Szózat</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="240 1086 451 1225"> <p>Petőfi Sándor: Honfidal</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="240 1225 451 1395"> <p>Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="240 1395 451 1615"> <p>Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="240 1615 451 1744"> <p>Radnóti Miklós: Bájos</p> </td> </tr> </table>	<p>Kölcsey Ferenc: Himnusz</p>	<p>Vörösmarty Mihály: Szózat</p>	<p>Petőfi Sándor: Honfidal</p>	<p>Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem</p>	<p>Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...</p>	<p>Radnóti Miklós: Bájos</p>	<table border="1" data-bbox="850 611 1417 1032"> <tr> <td data-bbox="850 611 1417 1032"> <p>Ady Endre: Karácsony</p> <p>Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony</p> <p>Juhász Gyula: Karácsony felé</p> <p>Fekete István: Róraté</p> <p>Kányádi Sándor: Hattyúdal</p> <p>Reményik Sándor: A karácsonyfa énekel</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="850 1032 1417 1283"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="850 1283 1417 1767"> <p>Irodalom és mozgókép</p> <p>Hollós László–Dala István: Szerelmes föld- rajz/ vagy</p> <p>Rockenbauer Pál: Másfélmillió lépés Ma- gyarországon (részlet, lehetőleg a saját régióról)</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="850 1767 1417 1971"></td> </tr> </table>	<p>Ady Endre: Karácsony</p> <p>Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony</p> <p>Juhász Gyula: Karácsony felé</p> <p>Fekete István: Róraté</p> <p>Kányádi Sándor: Hattyúdal</p> <p>Reményik Sándor: A karácsonyfa énekel</p>		<p>Irodalom és mozgókép</p> <p>Hollós László–Dala István: Szerelmes föld- rajz/ vagy</p> <p>Rockenbauer Pál: Másfélmillió lépés Ma- gyarországon (részlet, lehetőleg a saját régióról)</p>	
<p>Kölcsey Ferenc: Himnusz</p>											
<p>Vörösmarty Mihály: Szózat</p>											
<p>Petőfi Sándor: Honfidal</p>											
<p>Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem</p>											
<p>Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...</p>											
<p>Radnóti Miklós: Bájos</p>											
<p>Ady Endre: Karácsony</p> <p>Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony</p> <p>Juhász Gyula: Karácsony felé</p> <p>Fekete István: Róraté</p> <p>Kányádi Sándor: Hattyúdal</p> <p>Reményik Sándor: A karácsonyfa énekel</p>											
<p>Irodalom és mozgókép</p> <p>Hollós László–Dala István: Szerelmes föld- rajz/ vagy</p> <p>Rockenbauer Pál: Másfélmillió lépés Ma- gyarországon (részlet, lehetőleg a saját régióról)</p>											
<p>FOGALMAK</p>	<p>líra, lírai alany, lírai én, téma, motívum; versforma, rímszerkezet, keresztrím,</p>										

	alliteráció; dal, népdal
--	--------------------------

Témakör	VI. Gárdonyi Géza: Egri csillagok	Órakeret 12 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel – A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése – A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban – Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével 	
FOGALMAK	történelmi regény, elbeszélő, időszerkezet, több szálon futó cselekmény, jellemek	

Témakör	VII. Egy szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	Órakeret 11 óra
Daniel Defoe:Robinson Crusoe vagy Antoine de Saint –Exupery: A kis herceg		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése 	

	<ul style="list-style-type: none"> – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel – A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése – A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban – Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével
FOGALMAK	A korábban tanult poétikai fogalmak alkalmazása a választott regénynek megfelelően

Irodalom 7. évfolyam

Témák	Órakeret
Korok és portrék	50
Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	4
SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET- Az intézmény saját döntése alapján felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként	14
ÖSSZESEN	68

Témakör	I. Korok és portrék			Órakeret
---------	----------------------------	--	--	----------

	A, Középkor	3 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi szövegek olvasása, értelmezése – Az európai kultúra kialakulásának megismerése 	
	TÖRZSANYAG	Ajánlott művek
István király intelmei Imre herceghez (részletek)		Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Árpád, Szent László)
FOGALMAK	középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, intelem (parainesis), kódex, iniciálé, miniatűr	

Témakör	I. Korok és portrék B, Reneszánsz és humanizmus	Órakeret 11 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése – A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése – Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása – Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése – Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers) – Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli – Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigrama, óda) – Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora – A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése – Novellákat és regényeket különböző szempontok szerinti (téma, 	

	<p>műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése</p> <p>– A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.)</p>
TÖRZSANYAG	Ajánlott művek
<p>Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján)</p> <p>Janus Pannonius: Pannonia dicsérete</p> <p>Balassi Bálint: Egy katonaének</p> <p>Balassi Bálint: Hogy Juliára talál, így köszöne néki</p>	<p>Mátyás királlyá koronázása;</p> <p>Mesék Mátyás királyról: A kolozsvári bíró</p> <p>Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról</p> <p>Bornemisza Péter: Siralmas énnékem</p> <p>Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról való ének (részletek)</p> <p>Balassi Bálint: Borivóknak való</p> <p>Balassi Bálint: Adj már csendességet</p>
<p>Irodalom és színház vagy film kapcsolata</p> <p>A reneszánsz dráma</p> <p>Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia</p> <p>vagy később tárgyalva:</p> <p>Molière: A képzelt beteg</p>	
FOGALMAK	romantika; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kisepika, anekdota, novella, elbeszélés

Témakör	I. Korok és portrék	Óraker
---------	----------------------------	--------

C, Irodalmunk a 17-18. században		et 4 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése – A nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeink megismerése – A barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismerése – A hazaszeretet megjelenése a korszak művészetében 	
TÖRZSANYAG	Kiegészítő anyag	
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelm (részletek: I/1-21.versszak)	Rákóczi-nóta, Buga Jakab éneke, Zöld erdő harmatát	
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)	Lévay József: Mikes Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Rakóczy menekülése a börtönből)	
FOGALMAK	kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat	
Témakör	I. Korok és portrék C-D Klasszicizmus és romantika	Órakeret 32
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése – A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése – Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása – Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése – Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers) – Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, 	

	<p>emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli</p> <ul style="list-style-type: none"> - Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda) - Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora - A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése - Novellákat és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése - A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.) 																																		
TÖRZSANYAG	Ajánlott művek																																		
<table border="1"> <tr> <td>Csokonai Vitéz Mihály: A Reménytelenül</td> <td>Petőfi Sándor: Csokonai barátnémhoz</td> </tr> <tr> <td>Berzsenyi Dániel: Levéltöredék</td> <td>Áprily Lajos: Séta Debrecenben</td> </tr> <tr> <td>Kölcsey Ferenc: Huszt</td> <td>Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor</td> </tr> <tr> <td>Kölcsey Ferenc: Emléklapra</td> <td>Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)</td> </tr> <tr> <td>Kölcsey Ferenc: Himnusz</td> <td>Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége</td> </tr> <tr> <td>Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)</td> <td>Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)</td> </tr> <tr> <td>Vörösmarty Mihály: Szózat</td> <td>Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)</td> </tr> <tr> <td>Vörösmarty Mihály: Ábránd</td> <td>Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)</td> </tr> <tr> <td>Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem</td> <td>Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)</td> </tr> <tr> <td>Petőfi Sándor: Nemzeti dal</td> <td>Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)</td> </tr> <tr> <td>Petőfi Sándor: Szeptember végén</td> <td>Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)</td> </tr> <tr> <td>Arany János: A fülemile</td> <td>Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)</td> </tr> <tr> <td>Arany János: A tölgyek alatt vagy Eppónus</td> <td>Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)</td> </tr> <tr> <td>Jókai: A huszti beteglátogatók</td> <td>Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)</td> </tr> <tr> <td>Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfő</td> <td>Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)</td> </tr> <tr> <td>Mikszáth Kálmán: A néhai bárány</td> <td>Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)</td> </tr> <tr> <td>Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két Kossuth Lajosról:</td> <td>Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)</td> </tr> </table>	Csokonai Vitéz Mihály: A Reménytelenül	Petőfi Sándor: Csokonai barátnémhoz	Berzsenyi Dániel: Levéltöredék	Áprily Lajos: Séta Debrecenben	Kölcsey Ferenc: Huszt	Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor	Kölcsey Ferenc: Emléklapra	Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)	Kölcsey Ferenc: Himnusz	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége	Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)	Vörösmarty Mihály: Szózat	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)	Vörösmarty Mihály: Ábránd	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)	Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)	Petőfi Sándor: Nemzeti dal	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)	Petőfi Sándor: Szeptember végén	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)	Arany János: A fülemile	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)	Arany János: A tölgyek alatt vagy Eppónus	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)	Jókai: A huszti beteglátogatók	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)	Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfő	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)	Mikszáth Kálmán: A néhai bárány	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)	Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két Kossuth Lajosról:	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)	
Csokonai Vitéz Mihály: A Reménytelenül	Petőfi Sándor: Csokonai barátnémhoz																																		
Berzsenyi Dániel: Levéltöredék	Áprily Lajos: Séta Debrecenben																																		
Kölcsey Ferenc: Huszt	Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor																																		
Kölcsey Ferenc: Emléklapra	Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)																																		
Kölcsey Ferenc: Himnusz	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége																																		
Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)																																		
Vörösmarty Mihály: Szózat	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)																																		
Vörösmarty Mihály: Ábránd	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)																																		
Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)																																		
Petőfi Sándor: Nemzeti dal	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)																																		
Petőfi Sándor: Szeptember végén	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)																																		
Arany János: A fülemile	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)																																		
Arany János: A tölgyek alatt vagy Eppónus	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)																																		
Jókai: A huszti beteglátogatók	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)																																		
Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfő	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)																																		
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány	Széchenyi István: Az Akadémia alapítása; A hídvám)																																		
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két Kossuth Lajosról:	Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek)																																		

	<p>A sorsfordító kabát)</p> <p>Kossuth-nóta</p> <p>Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (Kossuth Lajos – részlet)</p> <p>Vörösmarty Mihály: Petike</p> <p>Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet</p> <p>Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...</p> <p>Petőfi és Arany levelezése – részletek</p>	
koldusdiák		
	<p>Arany János: V. László</p> <p>Arany János: Szondi két apródja</p>	
	<p>Irodalom és film kapcsolata</p> <p>Jókai Mór: A kőszívű ember fiai</p>	
	<p>Mikszáth Kálmán: A Balóthy-domínium</p> <p>Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös</p>	
FOGALMAK	romantika; közösségi emlékezet, önzonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kispika, anekdota, novella, elbeszélés	

--	--

Témakör	II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	Órakeret 4 óra
Jules Verne: Kétévi vakáció vagy Tonke Dragt: Levél a királynak vagy Mány Iván: Az enyedi diák vagy Csukás István: Vakáció a halott utcában		
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.) – Az elbeszélte világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ) 	
FOGALMAK	történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás	

Irodalom 8. évfolyam

Témák	Órakeret
I. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében	27
II. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében	18
III. A 20. századi történelem az irodalomban(világháborúk, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956	6
IV. Szórakoztató irodalom	3
SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET- Az intézmény saját döntése alapján felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra	14

évfolyamonként	
ÖSSZESEN	68

Témakör	IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 21. század első felében A, Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	Órakeret 13 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése – A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása – Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása – Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése – Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása – Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése – Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum 	
TÖRZSANYAG		Ajánlott művek
Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...		Ady Endre: Ember az embertelenségben
Ady Endre: Őrizem a szemed		Ady Endre: Krisztus-kereszt az erdőn
Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba		Babits Mihály: A második ének (részlet)
Babits Mihály: Ádáz kutyám		Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom
Juhász Gyula: Milyen volt...		Kosztolányi Dezső: Akarsz-e játszani?
Dsida Jenő: Hálaadás		Kosztolányi Dezső: Ének a fiatalokról
József Attila: Rejtelmek		Juhász Gyula: Anna örök
József Attila: Kertész leszek		Tóth Árpád: Esti
József Attila: Születésnapomra		

	<p>sugárkoszorú</p> <p>Tóth Árpád: Láng</p> <p>Dsida Jenő: Kalendárium szonettekben (részlet)</p> <p>Dsida Jenő: Születésnap köszöntő édesanyámnak</p> <p>József Attila: Szeretném, ha vadalmafa lennék</p> <p>József Attila: Istenem</p> <p>Áprily Lajos: A rím</p> <p>Radnóti Miklós: Hetedik ecloga</p>
Reményik Sándor: Templom és iskola	
Áprily Lajos: Március	
Radnóti Miklós: Nem tudhatom	
FOGALMAK	metonímia, szimbólum; anafora

Témakör	I. Kárpát-medencei irodalmunk a 21. század első felében	Órakeret 4 óra
	B, Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése – A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella – Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése – A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése – Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz) 	

TÖRZSANYAG		Ajánlott művek
Kós Károly: Az országépítő (részlet)		Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek) Móricz Zsigmond: Hét krajcár Móricz Zsigmond: A fillentő
Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály		
Móricz Zsigmond: Pillangó vagy Légy jó mindhalálíg		
Herczeg Ferenc: Pro libertate (részlet)		
Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet)		
Nyirő József: Uz Bence (részlet)		
FOGALMAK	kisepika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; humor, paródia; lírai novella, realista novella, aforizma	

Témakör	I. Kárpát-medencei irodalmunk a 21. század első felében	Órakeret 2 óra
	C, „Vérző Magyarország“-Trianaon a magyar irodalomban	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése – A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban – Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése 	
TÖRZSANYAG		Ajánlott művek
Reményik Sándor: Mi a magyar?		Babits Mihály: Hazám Babits Mihály: Áldás a magyarra Juhász Gyula: Trianon Juhász Gyula: Testamentum

	Karinthy Frigyes: Levél (részlet) Márai Sándor: Napló (részlet)
FOGALMAK	békediktátum, elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát-medencei magyarság, nacionalizmus, patriotizmus

Témakör	II. Kárpát-medencei irodalmunk a 21. század második felében A, Líra a 20. század második felének magyar irodalmából	Órakeret 12 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A lírai nyelvhasználat sajátosságainak átisméltése – Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése – Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai önéletrajz, népies dal) – Szóképek, alakzatok felismerése 	
TÖRZSANYAG		Ajánlott művek
Szabó Lőrinc: Tücsökzene (részletek)		Nagy László: Az én szívem
Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet		Nemes Nagy Ágnes: Félelem
Weöres Sándor: A társ		Csoóri Sándor: Szomorúság
Kányádi Sándor: Két nyárfa		
Kányádi Sándor: Öreg iskola ünnepére		
Wass Albert: Üzenet haza (részlet)		
FOGALMAK	lírai önéletrajz, népies dal	

Témakör	II. Kárpát-medencei irodalmunk a 21. század második felében B , Epika a 20. század második felének magyar irodalmából	Órakeret 4 óra					
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése – A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek – Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése – Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése – Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában – A groteszk megjelenése a korszak irodalmában 						
TÖRZSANYAG		Ajánlott művek					
	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér (részlet)</td> <td rowspan="3" style="vertical-align: top;">Mándy Iván: Tájak, az én tájaim (részlet)</td> </tr> <tr> <td>Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet)</td> </tr> <tr> <td>Örkény István: Egyperces novellák (részletek)</td> </tr> </table>	Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér (részlet)	Mándy Iván: Tájak, az én tájaim (részlet)	Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet)	Örkény István: Egyperces novellák (részletek)	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>Illyés Gyula: Hősökről beszéltek (részlet)</td> </tr> </table>	Illyés Gyula: Hősökről beszéltek (részlet)
Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér (részlet)	Mándy Iván: Tájak, az én tájaim (részlet)						
Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet)							
Örkény István: Egyperces novellák (részletek)							
Illyés Gyula: Hősökről beszéltek (részlet)							
FOGALMAK	egyperces, groteszk, humor						

Témakör	II.Kárpát-medencei irodalmunk a 21. század második felében C, Dráma a 20. század második felének magyar irodalmából	Órakeret 2 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	<ul style="list-style-type: none"> – A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata – A drámai döntési helyzetek, motivációk, 	

	<p>konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása</p> <ul style="list-style-type: none"> – A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével – A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése – A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése – Drámarészletekből drámaegész kibontása – Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben
<p>Irodalom és színház vagy mozgóképek</p> <p>Egy szabadon választott alkotás</p>	
<p>FOGALMAK</p>	<p>dráma mint műnem, tragédia, komédia, színház; a drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás; monológ, dialógus, tér- és időviszonyok; drámai szerepkörök, szereplők rendszere, jellemtípus</p>

<p>Témakör</p>	<p>III. A 20. századi történelem az irodalomban (világháborúk, holokauszt, roamholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai)</p>	<p>Órakeret 6 óra</p>
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban – Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között. – Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása 	

	– Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése
TÖRZSANYAG	Ajánlott művek
Irodalom és mozgókép Szabó Magda: Abigél	Pilinszky János: Harbach, 1944 Anna Frank naplója
Pilinszky János: Francia fogoly (részlet)	Lakatos Menyhért: Még mindig siratunk
Choli Daróczi József: Dal	Irodalom és mozgókép George Orwell: Állatfarm
Irodalom és mozgókép George Orwell: Állatfarm	Márai Sándor: Mennyből az angyal
Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról (részlet)	Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán
FOGALMAK	jellemfejlődés, szolidaritás, holokauszt, koncentrációs tábor, diktatúra, forradalom, szovjet megszállás, emigráció, emigráns irodalom

Témakör	IV. Szórakoztató irodalom	Órakeret 3 óra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	– Az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmazása a választott mű értelmezésében	
TÖRZSANYAG	Ajánlott művek	
Irodalom és mozgókép Agatha Christie egy Poirot-novellája	Agatha Christie: Tíz kicsi néger	
FOGALMAK	szórakoztató irodalom, manipuláció és hitelesség, krimi, detektívregény	

A 8. osztályosokat a tanterv a középiskolai felkészülésben és a pályaválasztásban az eddig tanultak rendszerező ismétlésével segíti.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100 %-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is a tanulók. ³

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány
Móricz Zsigmond: Pillangó vagy a Légy jó mindhalálig
William Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia vagy Molière: A képzelt beteg
Szabó Magda: Abigél

MEMORITEREK:

Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg
Kölcsey Ferenc: Huszt
Kölcsey Ferenc: Emléklapra
Vörösmarty Mihály: Szózat – teljes szöveg
Petőfi Sándor: Nemzeti dal
Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem
Petőfi Sándor: Szeptember végén
Ady Endre: Őrizem a szemed (részlet)
Reményik Sándor: Templom és iskola (részlet)
József Attila: Születésnapomra (részlet)
József Attila: Mama
Radnóti Miklós: Nem tudhatom (részlet)

A 7–8. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszám: 204 óra.

A Nemzeti alaptantervben előírt minimum 3-3 óra javasolt elosztása: 1 magyar nyelv, 2 irodalom.

A nyelvtan óraszámait úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell értékelni.

Gyomaendrőd, 2020. 03. 24.

